

Załącznik nr 1 do SIWZ dla zadania:
Wykonanie ekspertyz na potrzeby uzupełniania stanu wiedzy dla przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000: Dębniarskie Mokradła PLH020002, Dolina Łachy PLH020003, Kopalnie w Złotym Stoku PLH020007, Przełomy Pełcznicy pod Książem PLH020020, Wzgórza Kiełczyńskie PLH020021, Dolina Widawy PLH020036, Dolina Dolnej Kwisy PLH020050, Góry Orlickie PLH020060, Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066, Muszkowicki Las Bukowy PLH020068
WOA.261.15.2019.JT

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

I. Opis przedmiotu zamówienia

1. Przedmiot zamówienia obejmuje wykonanie ekspertyz przyrodniczych na potrzeby uzupełniania stanu wiedzy dla przedmiotów ochrony w 10 obszarach Natura 2000 na Dolnym Śląsku w ramach realizacji projektu nr POIS.02.04.00-00-0191/16, pn. „Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych”, w szczególności:
  - 1) sporządzenie harmonogramu prac terenowych;
  - 2) wykonanie w terenie inwentaryzacji przyrodniczej oraz/lub przeprowadzenie badań terenowych w celu dokonania oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 objętych ekspertyzą zgodnie z metodyką Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, zwanego dalej „PMS GIOŚ”, w zakresie i na terenie wskazanym w zarządzeniach Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000;
  - 3) opracowanie dokumentacji:
    - a) raportu z prac terenowych z uwzględnieniem:
      - metodyki prowadzonych badań,
      - wskazania i opisanie lokalizacji płatów siedlisk przyrodniczych/stanowisk gatunków zwierząt i ich siedlisk,
      - kart obserwacji siedlisk przyrodniczych/gatunków zwierząt,
      - podsumowania wyników prac terenowych;
    - b) Szablону dokumentacji uzupełnienia stanu wiedzy, zwanego dalej „Szablonem”, w zakresie przedmiotów ochrony objętych ekspertyżą z uwzględnieniem:
      - informacji o przedmiotach ochrony objętych ekspertyżą,

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

- oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony – rzeczywistego i referencyjnego,
  - identyfikacji i opisu zagrożeń istniejących i potencjalnych,
  - ustalenia celów działań ochronnych,
  - ustalenia działań ochronnych, w tym monitoringu stanu i monitoringu realizacji celów działań ochronnych,
  - propozycji zmian Standardowego Formularza Danych, zwanego dalej „SDF”, wraz z uzasadnieniem – w zakresie przedmiotów ochrony objętych ekspertyzą,
  - wykorzystanej literatury;
- c) danych przestrzennych w postaci cyfrowych warstw informacyjnych (GIS);
- d) map tematycznych;
- e) dokumentacji fotograficznej dla każdego z przedmiotów ochrony objętych ekspertyzą.

2. Przedmiot zamówienia podzielony jest na 7 następujących zadań częściowych:

Zadanie	Typ ekspertyzy	Obszar Natura 2000	Siedlisko/gatunek	Zakres badań	Obszar badań	Termin badań
N1	Fitosocjologiczna	Kopalnie w Złotym Stoku PLH020007	8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	Pełna inwentaryzacja i ocena stanu	Nadleśnictwo Bardo Śląskie, wschodnie części wydzieleń 188f i 189h	2020 rok
		Przełomy Pełcznicy pod Książem PLH020020	8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	Pełna inwentaryzacja i ocena stanu	Cały obszar Natura 2000	
			8230 Pionierskie murawy na skałach krzemianowych <i>Arabidopsidion thalianae</i>			
		Wzgórza Kiełczyńskie PLH020021	8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	Pełna inwentaryzacja i ocena stanu	Dz. ew. nr: 423 obr. Wiry, gm. Marcinowice, wydzielanie leśne 13-17-2-14-250 f (część) Dz. ew. nr 588 obr. Wirki, gm. Marcinowice, wydzielanie leśne 13-17-2-14-246 I	

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

					* Dz. ew. nr 263/256 obr. Kiełczyn, gm. Dzierżoniów, wydzielenia leśne 13-17-2-14-256 b (część), 13-17-2-14- 256 c Dz. ew. nr 258/252 obr. Kiełczyn, gm. Dzierżoniów, wydzielenie leśne 13-17-2-14- 252 b (część)	
N2	Fitosocjologiczna	Góry Orlickie PLH020060	9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	Ocena stanu	Cały obszar Natura 2000	2020 rok
N3	Teriologiczna	Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066	1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	Wyznaczenie miejsc wysokiej śmiertelności wydry na całym odcinku drogi biegnącym wzdłuż obszaru i linii kolejowej przecinającej obszar.	Rzeka Czerwona Woda, ujściowy odcinek w granicach obszaru Miasto Zgorzelec, dz. ew. nr 5 AM 3, 1 AM 3, 1 AM 4 obr. X, gm. Zgorzelec	2020 rok
N4	Entomologiczna	Dolina Łachy PLH020003	1074 barczatka kataks <i>Eriogaster catax</i>	Parametr populacji gatunku	** Dz. ew. nr 154/5 obr. Smogorzów Wielki, gm. Wińsko Dz. ew. nr 403 obr. Głębowice, gm. Wińsko	2020-2021 rok
N5	Entomologiczna	Dolina Widawy PLH020036	1086 zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i>	Parametr populacji i siedliska gatunku	Cały obszar Natura 2000	2020 rok
		Muszkowicki Las Bukowy PLH020068	1084 pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> (<i>Osmoderma barnabita</i>)	Pełna inwentaryzacja gatunku i ocena stanu	Cały obszar Natura 2000 poza granicami rezerwatu przyrody	
N6	Entomologiczna	Dolina Dolnej Kwisy PLH020050	1088 kozioróg dębosz <i>Cerambyx cerdo</i>	Parametr populacji i siedliska gatunku	Cały obszar Natura 2000	2020-2021 rok
			1084 pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> (<i>Osmoderma barnabita</i>)	Parametr populacji i siedliska gatunku	Nadl. Bolesławiec, obr. Kliczków wydz.: 13-03-3-03-106-a, 13-03-3-03-106-i, 13-03-3-03-106-j, 13-03-3-03-106-k Nadl. Szprotawa, obr. Małomice, wydz. 14-12-1-07-276	

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

N7	Herpetologiczna	Dębniańskie Mokradła PLH020002	1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)	Parametr populacji gatunku	*** Dz. ew. nr 512/124, 530/102 (Nadl. Wołów, obr. Dębno oddz.: 102j), 490/102 obr. Wrzosy, gm. Wołów Dz. ew. nr 70 obr. Krzydłina Mała, gm. Wołów	2020-2021 rok
			1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Parametr populacji gatunku	*** Dz. ew. nr 9/2 obr. Krzydłina Mała, gm. Wołów Dz. ew. nr 510/125 (Nadl. Wołów, obr. Dębno oddz.: 125b, 125d), 534/124 (Nadl. Wołów, obr. Dębno oddz.: 124d), 530/102 (Nadl. Wołów, obr. Dębno oddz.: 102b, 102m, 102j) obr. Wrzosy, gm. Wołów Dz. ew. nr 1159/173 (Nadl. Wołów, obr. Dębno oddz.: 173h), 369/1 (Nadl. Wołów, obr. Dębno oddz.: 240g), 1158/189 (Nadl. Wołów, obr. Dębno oddz.: 189a), 369/1 (Nadl. Wołów, obr. Dębno oddz.: 240h) obr. Krzydłina Wielka, gm. Wołów Dz. ew. nr 527/71 (Nadl. Wołów, obr. Dębno oddz.: 71d), 608 (Nadl. Wołów, obr. Dębno oddz.: 58Aa) obr. Tarchalice, gm. Wołów Dz. ew. nr 587/163 (Nadl. Wołów, obr. Dębno oddz.: 163a) obr. Dębno, gm. Wołów	
		Dolina Widawy PLH020036	1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)	Parametr populacji i siedliska gatunku	Cały obszar Natura 2000	

* W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dębniańskie Mokradła PLH020002 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 1945 i z 2017 r. poz. 3919) wskazano

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

---

działkę ewidencyjną 263/256 obręb Kiełczyn, gmina Dzierżoniów. Z uwagi na zmianę granic i numerów niektórych działek ewidencyjnych badania należy wykonać w granicach działki ewidencyjnej 284 obręb Kiełczyn, gmina Dzierżoniów.

** W zarządzeniu Nr 22 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 31 października 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Łachy PLH020003 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 5582) błędnie wskazano działkę ewidencyjną nr 154/5 obręb Smogorzów Wielki, gmina Wińsko. Zgodnie ze stanem faktycznym działka zlokalizowana jest w obrębie ewidencyjnym Smogorzówek.

*** Z uwagi na zmianę granic i numerów niektórych działek ewidencyjnych w obrębach ewidencyjnych: Krzydlina Mała i Krzydlina Wielka, Zamawiający przekaże Wykonawcy po podpisaniu umowy dane GIS z lokalizacją wymienionych działek ewidencyjnych stanowiących obszar badań terenowych.

II. Podstawa opracowania ekspertyz przyrodniczych

1. Ekspertyzy przyrodnicze należy sporządzić na podstawie:
  - 1) wyników badań terenowych przeprowadzonych przez Wykonawcę w zakresie i na terenie wskazanym w zarządzeniu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000,
  - 2) dokumentacji planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000,
  - 3) SDF dla danego obszaru Natura 2000, dostępnego na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (<http://natura2000.gdos.gov.pl>),
  - 4) przewodników metodycznych siedlisk przyrodniczych i gatunków opracowanych na potrzeby monitoringu gatunków zwierząt i siedlisk przyrodniczych PMŚ GIOŚ, dostępnych na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (<http://siedliska.gios.gov.pl>).
2. Zakres prac należy wykonać zgodnie z:
  - 1) *rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 ze zm.)* oraz odpowiednio:
    - a) *zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dębniańskie Mokradła PLH020002 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 1945 i z 2017 r. poz. 3919),*
    - b) *zarządzeniem Nr 22 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 31 października 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Łachy PLH020003 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 5582),*
    - c) *zarządzeniem Nr 19 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 5 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Kopalnie w Złotym Stoku PLH020007 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 4610),*
    - d) *zarządzeniem Nr 17 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 17 września 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełomy Pełcznicy pod Książem PLH020020 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 5016 i z 2016 r. poz. 3807),*
    - e) *zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 13 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Kiełczyńskie PLH020021 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 2774 i z 2017 r. poz. 3918),*
    - e) *zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Widawy PLH020036 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 1687 i z 2018 r. poz. 1396),*
    - f) *zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Kwisy PLH020050 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 5475),*
    - g) *zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych*

- dla obszaru Natura 2000 Góry Orlickie PLH020060 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 2814),
- h) zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 4021 i z 2016 r. poz. 2640),
- i) zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Muszkowicki Las Bukowy PLH020068 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 2773 i z 2018 r. poz. 1049),
- 2) innymi aktualnymi na dzień odbioru przedmiotu zamówienia aktami prawnymi dotyczącymi przedmiotu zamówienia.
3. W przypadku zmiany ww. aktów prawnych w trakcie realizacji umowy Wykonawca uwzględni te zmiany w wersji ostatecznej dokumentu.
4. Zamawiający przekaze Wykonawcy po podpisaniu umowy w wersji elektronicznej na płycie/płytkach CD/DVD:
- 1) zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000,
  - 2) dokumentację planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000 wraz z danymi przestrzennymi,
  - 3) materiały o charakterze katastralnym powstałe na potrzeby Land Parcel Identification System,
  - 4) ortofotomapę pozyskaną z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (aktualność danych 2016-2018),
  - 5) dane ewidencyjne pozyskane z poszczególnych Powiatowych Ośrodków Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (działki ewidencyjne i użytki gruntowe).

III. Zakres prac terenowych

1. Pełna inwentaryzacja – dotyczy zadań, w ramach których należy przeprowadzić inwentaryzację w celu uzupełnienia stanu wiedzy o siedlisku przyrodniczym/gatunku, potwierdzenia lub wykluczenia występowania siedliska przyrodniczego/gatunku w obszarze, rozpoznania rozmieszczenia, wyszukiwania nowych stanowisk, rozpoznania potencjalnych siedlisk gatunku.
Wykonawca w ramach badań terenowych zobowiązany jest zinwentaryzować 100% powierzchni stanowiących miejsca występowania lub potencjalne miejsca występowania siedlisk przyrodniczych/stanowisk gatunków zwierząt w granicach terenu wskazanego w zarządzeniu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000 (obszar wdrażania działania ochronnego związanego z uzupełnieniem stanu wiedzy).
Prace terenowe należy prowadzić w terminach umożliwiającym identyfikację siedlisk przyrodniczych/gatunków zwierząt objętych ekspertyzą oraz określenie ich stanu ochrony.
2. Ocena stanu ochrony – dotyczy wszystkich zadań.
Wykonawca przeprowadzi badania terenowe w celu dokonania oceny stanu ochrony przedmiotu ochrony (pełnej lub w zakresie wskazanego w zarządzeniu parametru/wskaźnika): wybór powierzchni badawczych i ich sugerowana wielkość, sposób

wykonywania badań, termin wykonania badań, dodatkowe informacje i wytyczne (jeśli dotyczy) - zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ.

IV. Zakres opracowania raportu z prac terenowych

1. Opisanie metodyki prowadzonych badań zgodnej z metodyką PMŚ GIOŚ.
2. Wskazanie i opisanie lokalizacji siedlisk przyrodniczych/stanowisk gatunków zwierząt i ich siedlisk w granicach terenu wskazanego w zarządzeniach w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem:
  - 1) działek ewidencyjnych (wraz z podaniem obrębu ewidencyjnego i gminy), w obrębie których stwierdzono poszczególne płyty siedlisk przyrodniczych/stanowiska gatunków zwierząt i ich siedliska,
  - 2) współrzędnych w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992,
  - 3) powierzchni płatów siedlisk przyrodniczych/siedlisk gatunków zwierząt w obszarze objętym ekspertyzą.

Wykonawca przedstawi ww. informacje także w postaci cyfrowych warstw informacyjnych i wydruków map.
3. Opracowanie kart obserwacji siedlisk przyrodniczych/gatunków zwierząt na podstawie posiadanej wiedzy merytorycznej, dostępnych opracowań, w tym dokumentacji planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000, zgromadzonych danych i informacji o konkretnych płatach siedlisk przyrodniczych/stanowiskach gatunków zwierząt oraz w oparciu o badania terenowe przeprowadzone w zakresie i w granicach terenu wskazanych w zarządzeniach w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, wypełnionych zgodnie ze wzorami przedstawionymi w podręcznikach metodycznych opracowanych w ramach PMŚ GIOŚ.
4. Podsumowanie wyników prac terenowych.

V. Zakres wypełniania Szablону

1. Informacja o przedmiotach ochrony objętych ekspertyzą.

Wykonawca przedstawi informacje na temat przedmiotów ochrony objętych ekspertyzą: krótką charakterystykę siedliska przyrodniczego/gatunku, informacje o ogólnym stanie zachowania siedliska/gatunku i jego siedliska w sieci Natura 2000 i w obszarze Natura 2000, opis terenu, na jakim prowadzone były badania, i jego znaczenie dla siedliska/gatunku. Wykonawca wskaże też podstawę i zakres sporządzenia ekspertyzy (zgodne z zapisami zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 – np. „Wyznaczenie miejsc wysokiej śmiertelności wydry na całym odcinku drogi biegnącym wzdłuż obszaru i linii kolejowej przecinającej obszar”.

Wykonawca przedstawi ww. informacje na Szablonie (pkt 1 Szablону), który stanowi załącznik A do Opisu Przedmiotu Zamówienia.
2. Ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony.
  - 1) Wykonawca przeprowadzi ocenę stanu przedmiotów ochrony – rzeczywistego i referencyjnego - na podstawie posiadanej wiedzy merytorycznej, dostępnych opracowań, w tym dokumentacji planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000, zgromadzonych danych i informacji o konkretnych płatach siedlisk przyrodniczych/stanowiskach gatunków zwierząt w oparciu o badania terenowe, które zweryfikują i uzupełnią posiadaną wiedzę.

- 2) Wykonawca dokona oceny stanu typów siedlisk przyrodniczych/gatunków zwierząt dla poszczególnych stanowisk, na których prowadzone były badania terenowe, a następnie określi ogólną ocenę stanu ochrony siedliska/gatunku w obszarze Natura 2000 z uwzględnieniem ocen stanu dla pozostałych stanowisk w obszarze Natura 2000.
  - 3) Gdy występowanie danego siedliska przyrodniczego/gatunku nie zostanie potwierdzone podczas badań terenowych oraz wykazany zostanie brak siedliska przyrodniczego/siedliska gatunku w granicach całego obszaru Natura 2000 lub jego zanik w wyniku procesów naturalnych, a także jeśli Wykonawca posiada nowsze i udokumentowane dane i informacje inne niż te zawarte w SDF-ie i dokumentacji planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 w odniesieniu do danego siedliska/gatunku, dane te, w połączeniu z wynikami badań terenowych, mogą posłużyć do wyłączenia siedliska/gatunku z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Propozycja wyłączenia siedliska/gatunku z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 musi zostać udokumentowana informacjami i danymi naukowymi, które potwierdzą, że popełniono błąd w SDF-ie w zakresie identyfikacji przedmiotów ochrony i ich oceny albo nastąpił zanik siedliska/gatunku w wyniku procesów naturalnych niewynikających z faktu niepodejmowania działań ochronnych po 1 maja 2004 roku.
  - 4) Wykonawca przedstawi wszelkie dodatkowe informacje na temat siedlisk przyrodniczych/gatunków zwierząt i ich siedlisk, oceny ich stanu oraz wskaże przyczynę nadania ocen dla poszczególnych stanowisk.
Wykonawca przedstawi ww. informacje na Szablonie (pkt 2 i 2a Szablону) oraz w postaci cyfrowych warstw informacyjnych.
3. Zidentyfikowanie, opisanie i ocena zagrożeń istniejących i potencjalnych.
Wykonawca przeanalizuje zagrożenia dla siedliska przyrodniczego/gatunku wskazane w zarządzeniu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000, a jeśli zajdzie taka konieczność, zaproponuje ich zmianę, określi charakter zaproponowanych zagrożeń oraz ich wpływ na przedmioty ochrony, dokonując powiązania relacji przyczynowo - skutkowych ze wskaźnikami decydującymi o stanie ochrony siedliska przyrodniczego/gatunku.
Zagrożenia należy ustalić poprzez podanie kodu zagrożenia i jego nazwy, zgodnie z *Listą referencyjną zagrożeń, presji i działań (Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Europejska Agencja Środowiska (EEA), ostatnia aktualizacja 12.04.2011)*, stanowiącą załącznik nr 5 do *Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000. Wersja 2012.1* dostępnej pod adresem <http://natura2000.gdos.gov.pl/wytyczne-i-poradniki>.
Wykonawca przedstawi ww. informacje na Szablonie (pkt 3 Szablону) oraz w postaci cyfrowych warstw informacyjnych i wydruków map.
4. Ustalenie celów działań ochronnych.
Wykonawca przeanalizuje cele działań ochronnych wskazane w zarządzeniu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000, a jeśli zajdzie taka konieczność, zaproponuje ich zmianę.
Podczas ustalania celów działań ochronnych Wykonawca uwzględni:
- 1) konieczność utrzymania lub osiągnięcia właściwego (referencyjnego) stanu ochrony przedmiotów ochrony;
  - 2) możliwość osiągnięcia celów działań ochronnych;
  - 3) istniejące i potencjalne uwarunkowania (w tym społeczne i gospodarcze)

oraz ograniczenia (w tym: techniczne, finansowe, organizacyjne, wynikające z braku wiedzy).

Wykonawca przedstawi ww. informacje na Szablonie (pkt 4 Szablону).

5. Ustalenie działań ochronnych, wynikających z ustalonych celów działań ochronnych. Wykonawca przeanalizuje działania ochronne dla siedliska przyrodniczego/gatunku wskazane w zarządzeniu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000, a jeśli zajdzie taka konieczność, zaproponuje ich zmianę.

1) Wykonawca określi odpowiednie działania dotyczące ochrony czynnej oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania w odniesieniu do przyjętych celów działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony, które mogą dotyczyć między innymi:

- a) wykonania określonych, jednorazowych bądź powtarzalnych, działań ochrony czynnej, w tym działań obligatoryjnych i fakultatywnych (dla trwałych użytków zielonych);
- b) wdrożenia modyfikacji w stosowanych metodach gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków zwierząt;
- c) utrzymania określonych metod gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków zwierząt.

Zaproponowane działania ochronne:

- muszą być indywidualnie zaprojektowane i dostosowane do każdego płatu siedliska przyrodniczego/stanowiska i siedliska gatunku, jeśli wynika to ze specyfiki i zróżnicowania płatów siedlisk przyrodniczych/stanowisk i siedlisk gatunku;
- stworzą standardowy pakiet działań ochronnych, który może być zastosowany do każdego płatu siedliska przyrodniczego/stanowiska lub siedliska gatunku, gdy takie działania mogą być powielane i stosowane dla wielu płatów siedliska przyrodniczego/stanowisk lub siedlisk gatunku i służą celom jego ochrony;
- polegają na określeniu ogólnych reguł i procedur gospodarowania (np. ogólnych reguł do stosowania w gospodarce rolnej, rybackiej) lub za pomocą mechanizmów o ogólnym zastosowaniu (np. pakietów w ramach obowiązującego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich);
- nie będą wykluczać możliwości korzystania ze środków pomocowych Unii Europejskiej.

2) Gdy występowanie danego siedliska przyrodniczego/gatunku nie zostanie potwierdzone podczas badań terenowych oraz wykazany zostanie brak siedliska przyrodniczego/siedliska gatunku w granicach całego obszaru Natura 2000 lub jego zanik w wyniku niepodejmowania działań ochronnych po 1 maja 2004 roku, Wykonawca przeanalizuje możliwość odtworzenia siedliska przyrodniczego/ siedlisk gatunku oraz zaproponuje działania ochronne mające na celu odtworzenie siedliska przyrodniczego/siedlisk gatunku.

3) Wykonawca określi działania w zakresie monitoringu stanu przedmiotów ochrony, w tym w szczególności monitoring odpowiednich parametrów i wskaźników stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji działań ochronnych. Wykonawca planując monitoring stanu będzie uwzględniał wskazania zawarte w metodyce PMŚ GIOŚ.

Wykonawca opisze zaproponowane działania ochronne w odniesieniu do stwierdzonych zagrożeń oraz wskazanych celów działań ochronnych.

Wykonawca przedstawi ww. informacje na Szablonie (pkt 5 Szablону) oraz w postaci

cyfrowych warstw informacyjnych i wydruków map.

6. Przygotowanie propozycji projektu zmian SDF obszaru w zakresie przedmiotów ochrony objętych inwentaryzacją.

Wykonawca przeanalizuje aktualny SDF obszaru i przedstawi propozycję jego zmian w zakresie siedlisk przyrodniczych/gatunków zwierząt objętych inwentaryzacją w tym zwłaszcza w zakresie:

- 1) weryfikacji przedmiotów ochrony;
- 2) aktualizacji oceny znaczenia przedmiotów ochrony (poprzez nadanie wartości A, B, C, D – zgodnych z instrukcją wypełniania SDF).

Wykonawca zweryfikuje dane zawarte w SDF-ie i opracuje projekt jego aktualizacji wraz z uzasadnieniem merytorycznym zgodnie z *Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000. Wersja 2012.1* dostępnej pod adresem <http://natura2000.gdos.gov.pl/wytyczne-i-poradniki>.

Gdy występowanie danego siedliska przyrodniczego/gatunku nie zostanie potwierdzone podczas badań terenowych oraz wykazany zostanie brak siedliska przyrodniczego/siedlisk gatunku w granicach całego obszaru Natura 2000, a także jeśli Wykonawca posiada nowsze i udokumentowane dane i informacje inne niż te zawarte w SDF-ie i dokumentacji planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 w odniesieniu do danego siedliska przyrodniczego/gatunku, dane te, w połączeniu z wynikami badań terenowych, mogą posłużyć do wyłączenia siedliska przyrodniczego/gatunku z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Propozycja wyłączenia siedliska przyrodniczego/gatunku z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 musi zostać udokumentowana informacjami i danymi naukowymi, które potwierdzą, że popełniono błąd w SDF-ie w zakresie identyfikacji przedmiotów ochrony i ich oceny albo nastąpił zanik siedliska przyrodniczego/gatunku w wyniku procesów naturalnych niewynikających z faktu niepodejmowania działań ochronnych po 1 maja 2004 roku.

Wykonawca przedstawi propozycję zmian SDF obszaru i jego granic na Szablonie (pkt 6 Szablону).

7. Zestawienie literatury wykorzystanej przy realizacji przedmiotu zamówienia.

VI. Forma opracowania ekspertyz

1. Ekspertyzę przyrodniczą w wersji papierowej - Szablon dokumentacji uzupełnienia stanu wiedzy, raport/raporty z prac terenowych - należy spiąć w sposób trwały, dopuszcza się bindowanie materiałów pod warunkiem nietworzenia dużych tomów utrudniających przeglądanie poszczególnych kart, poszczególne tomy należy czytelnie i w sposób trwały opisać na stronie frontowej oraz grzbiecie.
2. Ekspertyzę przyrodniczą w wersji elektronicznej - Szablon dokumentacji uzupełnienia stanu wiedzy, raport/raporty z prac terenowych, opracowane dane GIS, mapy tematyczne, dokumentację fotograficzną – należy przedłożyć na płycie/płytach CD/DVD i dostarczyć w indywidualnych kopertach na płyty CD/DVD opisanych w sposób trwały na opakowaniu oraz bezpośrednio na płycie (podając nazwę obszaru, typ ekspertyzy, datę nagrania).
3. Dane GIS należy opracować zgodnie z wytycznymi zawartymi w *Standardzie wektorowych danych przestrzennych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na potrzeby gromadzenia informacji o rozmieszczeniu chronionych gatunków, ich siedlisk oraz siedlisk przyrodniczych*, zwanym dalej „Standardem” oraz *Adaptacji*

Standardu wektorowych danych przestrzennych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na potrzeby gromadzenia informacji o rozmieszczeniu chronionych gatunków, ich siedlisk oraz siedlisk przyrodniczych (Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu, 2019), zwanej dalej „Adaptacją”, stanowiącymi odpowiednio załącznik B i załącznik C do Opisu Przedmiotu Zamówienia. Informacje opisujące strukturę przekazanych danych (klas obiektów) nieopisanych w Standardzie lub Adaptacji lub które zostały uzupełnione o dodatkowe atrybuty, niewskazane w Standardzie lub Adaptacji należy zapisać w formacie .doc lub .docx oraz .pdf. Dokumentacja opisowa zbiorów danych musi być zgodna ze Standardem i Adaptacją. Informacje przestrzenne mają posiadać tzw. metadane zgodne z dyrektywą INSPIRE <http://www.inspire-geoportal.eu/InspireEditor/>. Do metadanych należą informacje m.in. o źródle danych, aktualności, właścicielu, organie referencyjnym itp.

4. Mapy należy sporządzić na podkładzie mapowym udostępnionym przez Zamawiającego.
5. Fotografie: nie mniej niż pięć fotografii dla każdego przedmiotu ochrony (zdjęcie siedliska przyrodniczego/gatunku, zdjęcie śladów bytowania gatunku, zdjęcie siedliska gatunku, zdjęcie przedstawiające zagrożenie istniejące dla danego siedliska/gatunku) objętego inwentaryzacją w wersji cyfrowej o rozdzielczości minimum 1024 pikseli na dłuższym boku i 300 dpi. Nazwa pliku winna jednoznacznie określać nazwę fotografowanego obiektu, obszar Natura 2000 i nazwisko autora, zgodnie ze wzorem: *id_zdjęcia_nazwa_obiektu_nazwa_obszaru_Natura_2000_autor*. Wraz z dokumentacją fotograficzną należy przedłożyć zestawienie fotografii w pliku tekstowym, zawierającym następujące informacje: id zdjęcia, nazwę fotografowanego obiektu, lokalizację wykonania zdjęcia (miejscowość i nazwa obszaru Natura 2000), guid siedliska przyrodniczego/stanowiska/siedliska gatunku, datę wykonania zdjęcia, nazwisko autora zdjęcia.
6. Format plików: pliki tekstowe w formatach: .doc lub .docx oraz .pdf, wydruki map i obrazowania graficzne w formacie .jpg oraz .pdf, cyfrowe warstwy informacyjne w plikach ESRI shapefile (.shp, .shx, .dbf, .prj), fotografie w formacie .jpg lub .tiff.
7. Wszystkie materiały i opracowania w tym płyty CD/DVD muszą być oznakowane logotypami Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Unii Europejskiej, zgodnie ze wzorcami przekazanymi przez Zamawiającego po podpisaniu umowy.
8. Wykonawca wraz z ostateczną wersją materiałów przekaże Zamawiającemu wszelkie materiały uzyskane od Zamawiającego na potrzeby opracowania ekspertyzy (materiały te nie mogą być wykorzystywane do żadnych innych celów poza określonymi w zleceniu).

VII. Organizacja i zakres prac terenowych

1. Zamawiający nie przewiduje możliwości zakupu od Wykonawcy lub innych podmiotów wyników badań opracowanych przed dniem podpisania umowy.
2. Wykonawca będzie przestrzegał założeń metodyki prac terenowych mających na celu uzupełnienie wiedzy o występowaniu siedlisk przyrodniczych/gatunków zwierząt oraz stanie ich ochrony.
3. Wykonawca we własnym zakresie uzyska zgody i pozwolenia wymagane przepisami obowiązującego prawa.

4. Koszty dojazdu pokrywa Wykonawca.

VIII. Warunki kontroli i odbioru danej części prac oraz odbioru końcowego

1. Wyniki inwentaryzacji i oceny siedlisk przyrodniczych/gatunków zwierząt zostaną przyjęte przez Zamawiającego pod warunkiem:
  - dostarczenia Zamawiającemu kompletu wymaganej na danym etapie dokumentacji;
  - dostarczenia kompletu wymaganych fotografii (plików cyfrowych);
  - dostarczenia Zamawiającemu bazy GIS – dotyczy odbioru końcowego;
  - braku wad w opracowaniu;
  - kompletności przekazanych materiałów.

2. Opracowanie uznane zostanie za wadliwe, jeśli stwierdzono:
  - niespójność danych (np. inna godzina, inny dzień, inne siedlisko przyrodnicze/szczegóły siedliska/inny gatunek opisany w formularzu, inny na zdjęciu itp.);
  - nieprawidłowości w wykonaniu prac/pomiarów dotyczących ponad 10% płatów siedlisk przyrodniczych/stanowisk i siedlisk gatunków zwierząt lub ponad 10% transektów;
  - nieprawidłowości w dokumentacji fotograficznej;
  - nieprawidłowości w dokumentacji terenowej;
  - braki w dokumentacji dotyczącej oceny siedlisk przyrodniczych/gatunków zwierząt;
  - brak lub pominięcie w pracach terenowych płatów siedlisk przyrodniczych/stanowisk zwierząt (tych dla których jest to celowe), wykazanych w poprzednich opracowaniach bez komentarza;
  - braki w ekspertyzie lub ekspertyzach.

3. Nieprawidłowości wykonania prac:
  - brak fotografii;
  - stwierdzenie manipulacji w plikach zdjęciowych lub usunięcie danych EXIF;
  - stwierdzenie wykonania prac w nieprawidłowych terminach.

4. Przy wykonywaniu zdjęć należy zwracać uwagę na prawidłowe ustawienie daty i godziny. Rozbieżność w czasie pracy tych urządzeń może być uznana przez Zamawiającego za wadę dokumentacji.

5. Odbioru dokonują przedstawiciele Zamawiającego w obecności co najmniej jednego przedstawiciela Wykonawcy. Odbiór potwierdzany jest protokołem odbioru. Protokół odbioru sporządza się w pięciu egzemplarzach, jeden dla Wykonawcy, cztery dla Zamawiającego.